

DĚTSKÁ PRÁCE A SOUKROMÉ PRÁVO

Michal Blažek, Roman Zapletal

VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

SMLUVNÍ STRANY
ZÁKLADNÍCH
PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ

SMLUVNÍ STRANY ZÁKLADNÍCH PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Zaměstnanec (§ 6 ZP)

- Zaměstnancem je **fyzická osoba**, která se zavázala k výkonu **závislé práce** v **základním pracovněprávním vztahu**.
- *Nezletilý – dítě/ mladistvý – jako zaměstnanec?*

Zaměstnavatel (§ 7 ZP)

- Zaměstnavatelem je **osoba**, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu **závislé práce** v **základním pracovněprávním vztahu**.
- *Nezletilý – dítě/ mladistvý – jako zaměstnavatel?*

OSOBY

Občanský zákoník vs. Zákoník práce

OSOBY

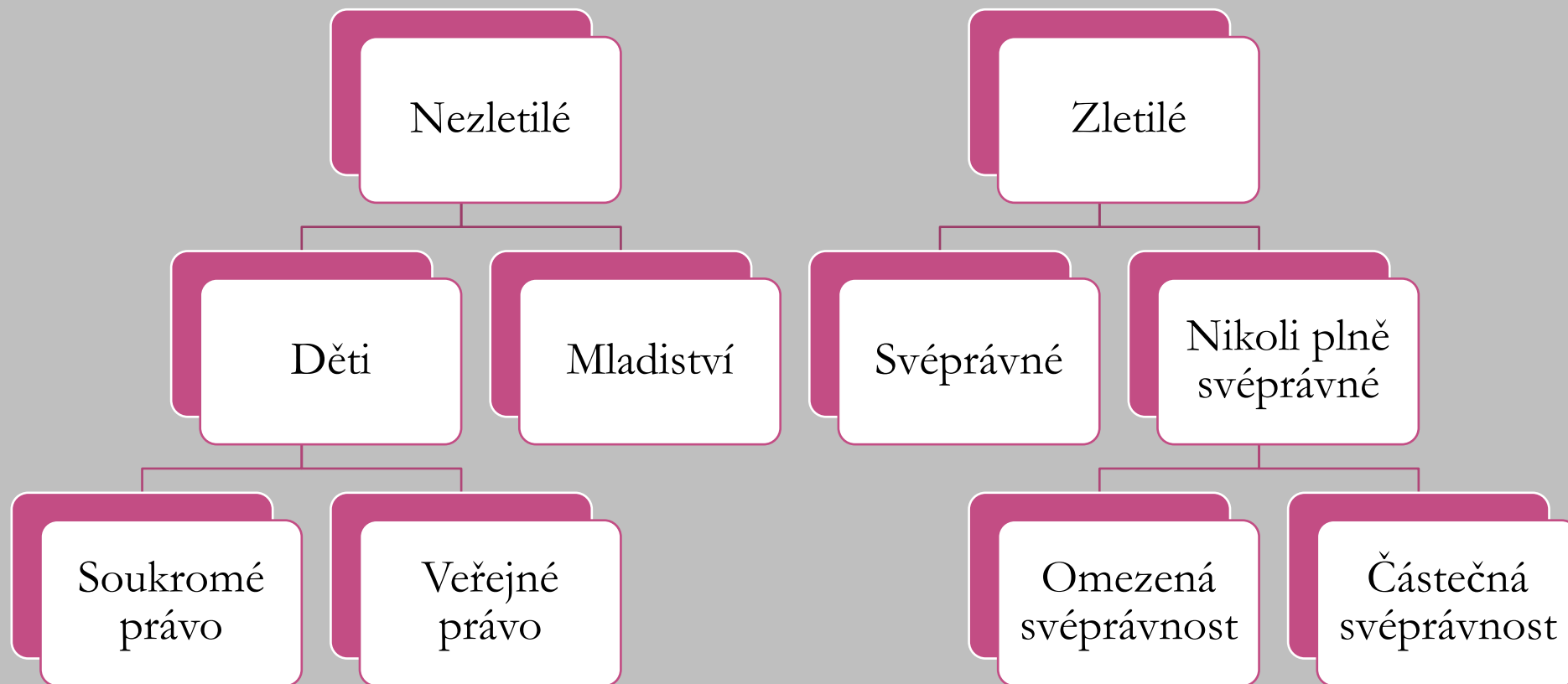
Občanský zákoník

- **Fyzická osoba** (§ 19 odst. 1)
 - Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. (...)
- **Právnícká osoba** (§ 20 odst. 1)
 - Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. (...)
- **Stát** (§ 21)
 - Stát se v oblasti soukromého práva považuje za právníckou osobu. Jiný právní předpis stanoví, jak stát právně jedná.

Zákoník práce

- **Zaměstnavatel – organizační složka státu** (§ 9)
 - Za Českou republiku (dále jen „stát“) v pracovněprávních vztazích jedná a práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů vykonává organizační složka státu, která jménem státu v základním pracovněprávním vztahu (§ 3) zaměstnance zaměstnává.
- **Vedoucí zaměstnanec** (§ 11)
 - Vedoucími zaměstnanci zaměstnavatele se rozumějí zaměstnanci, kteří jsou na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny.

FYZICKÉ OSOBY

ZÁVISLÁ PRÁCE

ZÁVISLÁ PRÁCE

Definiční znaky (§ 2 odst. 1 ZP)

- 1) Nadřízenost zaměstnavatele vs. podřízenost zaměstnance.
- 2) Jménem zaměstnavatele.
- 3) Podle pokynů zaměstnavatele.
- 4) Osobně zaměstnancem.

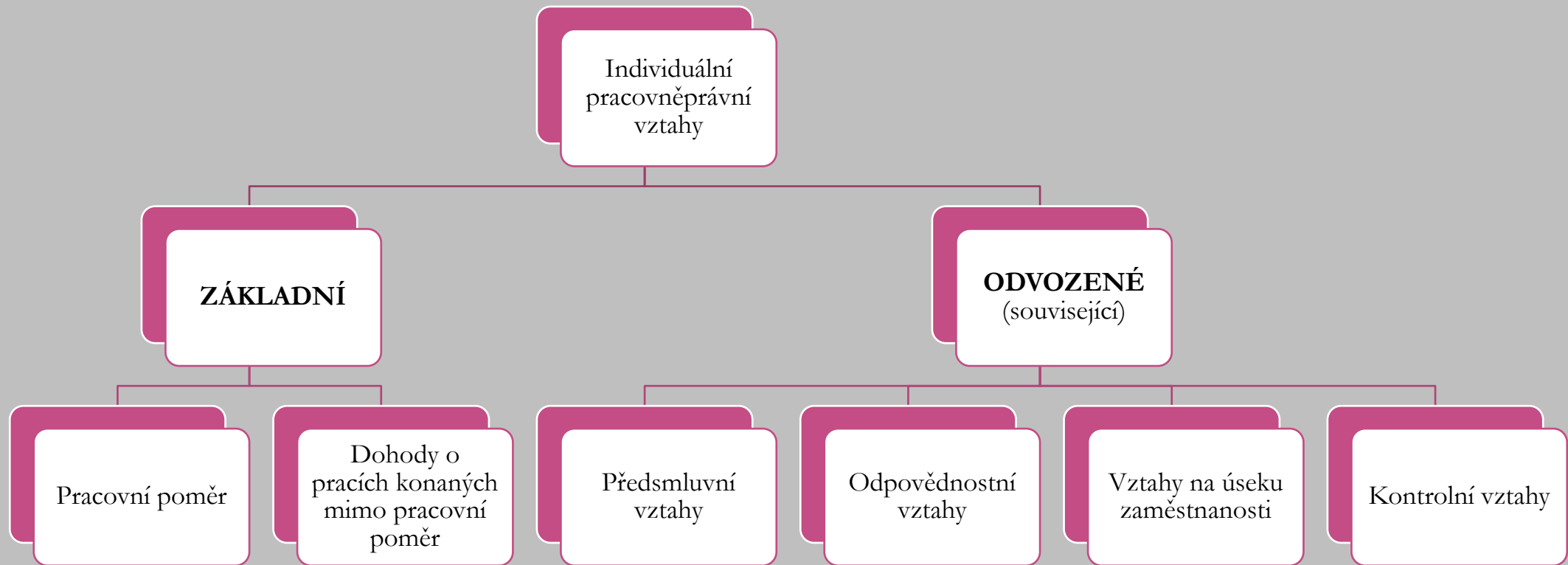
Podmínky výkonu (§ 2 odst. 2 ZP)

- 1) Za mzdu, plat nebo odměnu za práci.
- 2) Na náklady a odpovědnost zaměstnavatele.
- 3) V pracovní době.
- 4) Na pracovišti zaměstnavatele, případně na jiném dohodnutém místě.

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY I.

PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY II.

PRÁVNÍ
OSOBNOST VS.
SVÉPRÁVNOST

Právní osobnost / právní subjektivita

Občanský zákoník (2012)

- § 15 odst. 1
 - Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.
- § 23
 - **Člověk má právní osobnost od narození až do smrti.**

Občanský zákoník (1964)

- § 7 odst. 1
 - Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením. Tuto způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé.

NAROZENÍ A SMRT

Právní význam primárně biologických pojmů

Právní osobnost

Narození

- přirozené i umělé oddělení plodu z matčina těla, po němž člověk musí žít = jevit známky života, resp. alespoň jednu z nich
- Pokyny ke způsobu vyplnění Listu o prohlídce zemřelého
 - Příloha vyhlášky Ministerstva zdravotnictví ČR č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého (...)
 - *srdeční činnost, pulzace pupečníku nebo nesporný pohyb kosterního svalstva bez ohledu na to, zda byl pupečník přerušen nebo placenta připojena*

Smrt

- koncepce ireversibilní cerebrální smrti nebo zástavy krevního oběhu
- § 2 písm. e) zákona č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon)
 - *nevratná ztráta funkce celého mozku, včetně mozkového kmene*
 - *nevratná zástava krevního oběhu*

PRÁVNÍ
OSOBNOST VS.
SVÉPRÁVNOST

Svéprávnost / způsobilost k právním úkonům

Občanský zákoník (2012)

- § 15 odst. 2
 - Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).
- § 30 odst. 1 a odst. 2
 - Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.
 - Před nabytím zletilosti se plné svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. (...)

Občanský zákoník (1964)

- § 8 odst. 1
 - Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilostí.
- § 8 odst. 2
 - Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství.

PRACOVNĚPRÁVNÍ SVÉPRÁVNOST

NEZLETILÝ JAKO
ZAMĚSTNANEC?

Ukončení povinné školní docházky

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon)
 - § 43 ŠZ
 - *Žák splní povinnou školní docházku **uplynutím období školního vyučování** ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.*
 - § 54 odst. 2 ŠZ
 - *Žák, který úspěšně ukončil základní vzdělávání, nebo žák, který splnil povinnou školní docházku a nepokračuje v základním vzdělávání, přestává být žákem školy **30. června příslušného školního roku**. Žák, který splnil povinnou školní docházku a koná opravnou zkoušku nebo bude hodnocen v náhradním termínu, je žákem školy do termínu konání těchto zkoušek, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku. Žák, který byl přijat ke vzdělávání ve střední škole, je považován za žáka základní školy do 31. srpna příslušného školního roku.*

NEZLETILÝ JAKO
ZAMĚSTNÁVATEL?

Zaměstnavatel x Zaměstnanec

◦ § 31 OZ

- **Má se za to, že** každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním **co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti** nezletilých jeho věku.

◦ § 33 odst. 1 OZ

- Udělí-li **zákonný zástupce** nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, **souhlas k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti**, stává se nezletilý způsobilý k jednáním, jež jsou s touto činností spojena. K platnosti souhlasu se vyžaduje **přivolení soudu**.

◦ § 34 OZ

- Závislá práce nezletilých **mladších než patnáct let** nebo nezletilých, kteří **neukončili povinnou školní docházku**, je zakázána. Tito nezletilí mohou vykonávat jen **uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost** za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

◦ § 35 OZ

- Nezletilý, který **dovršil patnáct let**, se může zavázat k výkonu závislé práce podle jiného právního předpisu. Jako **den nástupu do práce** nesmí být sjednán den, který by předcházel dni, kdy nezletilý **ukončí povinnou školní docházku**.

OMEZENÍ SVÉPRÁVNOSTI

Exkurz

Může český soud omezit svéprávnost?

- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením
- **Článek 12 – Rovnost před zákonem**
 - 1. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, znovu potvrzují, že osoby se zdravotním postižením mají kdekoli právo na uznání jejich osoby jako subjektu práva.
 - 2. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají, že osoby se zdravotním postižením mají, na rovnoprávném základě s ostatními, právní způsobilost ve všech oblastech života.

A NA CO SE
MŮŽETE TĚŠIT
PŘÍŠTĚ?

Dětská práce a
veřejné právo.
Zákon o
zaměstnanosti.
Zákon o inspekci
práce.

A long-exposure photograph of a tunnel, showing light trails from cars moving through it. The tunnel walls are lined with metal grating, and the ceiling has exposed pipes and lights. The light trails are primarily red and white, creating a sense of motion and depth. A white rectangular frame is overlaid on the image, containing the text "DĚKUJEME ZA POZORNOST!".

DĚKUJEME ZA
POZORNOST!